

12.5.2022

KUULUTUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) kuuluttaa kaivoslain (10.6.2011/621) perusteella 12.5.2022 kullanhuuhdontalupaa koskevan päätöksen.

Hakija: Janne Paalanen

Lupatunnus: HL2021:0002

Alueen sijainti: Inarin kunta, Palsinoja, 7,0 ha

Päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Päätös katsotaan tulleen tiedoksi saaduksi seitsemän (7) päivän kuluessa päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaika päättyy 20.6.2022.

Päätöksen liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä. Kuulutus ja päätös ovat nähtävänä 12.5.2022 – 20.6.2022 Tukesin verkkosivuilla osoitteessa <https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kullanhuuhdontaluvat>

Lisätietoja

kaivosasiat@tukes.fi tai puh. 029 5052 000

Kuulutettu 12.5.2022

Pidetään nähtävänä 20.6.2022 asti

Janne Paalanen

PÄÄTÖS KULLANHUHDONTALUVAN MYÖNTÄMISESTÄ

Kullanhuuhdentalupahakemus

Hakija: Janne Paalanen
Vireilletulopvm: 3.1.2021
Etuoikeuspvm: 3.1.2021
Hakemuksen tarkoitus: Kullanhuuhdonta valtion omistamalla alueella.
Kaivoslain (621/2011) 22 §:n mukaan kullanhuuhdontaan valtion omistamalla alueella on oltava kaivosviranomaisen lupa.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla hakijalle kullanhuuhdentaluvan lupatunnuksella HL2021:0002 hakemuksen mukaisesti.

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa (621/2011) säädetty edellytykset täyttyvät eikä kaivosviranomaisen selvityksen (liite 3) perusteella luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.
Kaivoslaki (621/2011) 45 § ja 50 §.

Kullanhuuhdentaluvan haltijalla on tässä luvassa mainitulla kullanhuuhdonta-alueella yksinoikeus etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhtonnan sivutuotteena irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Kullanhuuhdonta-alueen tiedot

Pinta-ala: 7,0 ha
Alueen nimi: Marraskuun loppu
Sijainti: Inari, Palsinoja, Metsähallituksen hallinnoima valtionmaa. Alueen sijainti ja rajat ilmenevät tämän päätöksen liitetystä kartasta (liite 2).

Päätöksen täytäntöönpano

Kullanhuuhdentalupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen ja luvassa määrätty vakuus on asetettu. Jos kullanhuuhdentalupaan perustuvat toimenpiteet edellyttävät muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on lainvoimainen tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta

Hakija on hakenut lupaa toiminnan aloittamiseen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tämän lupapäätöksen ehtoja noudattaen. Kaivosviranomaisen ei myönnä lupaa lupapäätöksen mukaisen toiminnan aloittamiseen ennen tämän lupapäätöksen lainvoimaisuutta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 169 §.

Alueella ei ole kaivosviranomaisen tietojen mukaan aikaisemmin ollut koneellista kullanhuuhdontatoimintaa. Toimeenpanomääräystä ei lähtökohtaisesti voida myöntää koneelliseen kullankaivun harjoittamiseen, sillä lyhytaikaisenkin toiminnan vaikutukset ovat merkittävät.

Lupamääräykset

Päätöksen voimassaolo:

Kullanhuuhdonta-lupa on voimassa neljä (4) vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Hakemuksen mukaisesti. Luvan voimassaoloaika on lain sallima enimmäisaika luvan voimassaololle, koska kullanhuuhdonnan ei katsota aiheuttavan yleiselle tai yksityiselle edulle sellaista vahinkoa tai haittaa, että luvan voimassaoloaikaa olisi lyhennettävä.

Menetelmät:

Tämä lupa oikeuttaa koneellisen kullankaivuun suorittamiseen lupa-alueella. Vuotuinen kaivumäärä on enintään 3000 m³ ja toiminta tulee rajoittaa vuosittain 1.6.–30.9. väliselle ajalle. Luvan mukaiseen toimintaan tarvitaan lisäksi ympäristösuojelulain mukainen lupa tai ilmoitus.

Perustelut: Hakemuksen mukaisesti. Toiminnan rajoittamisella vähennetään vaikutuksia lupa-alueeseen, sen ympäristöön ja mahdolliseen muuhun toimintaan.

Kullanhuuhdonta-alueen kunnossapito

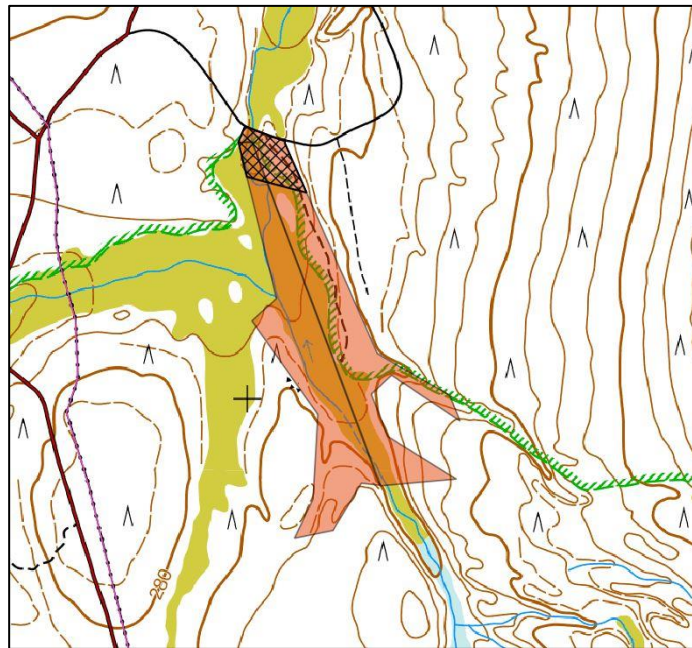
Kullanhuuhdonta on rajoitettava välttämättömiin toimenpiteisiin. Kullanhuuhdonta-luvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muille lähistöllä olevien alueiden käyttötärpeille haittaa tai vahinkoa eikä vahinkoa alueella sijaitseville kulttuurihistoriallisesti arvokkaille rakennuksille ja niiden pihapiirille. Kullanhuuhdonta-luvan haltijan on pidettävä kullanhuuhdonta-alue sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää turvallisuuden vaatimukset eikä haitallisia ympäristövaikutuksia aiheudu.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 24 §.

Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on estettävä porojen joutuminen jyrkkäreunaisiin kaivukuoppiin ja merkittävä tai luiskattava kaivannot siten, ettei niistä aiheudu vaaraa alueella liikkuville. Lupa-alueelle ei saa virittää puiden väliin naruja tai muuta vastaavaa, joka voi aiheuttaa vaaratilanteita alueella mahdollisesti liikkuville. Lisäksi myös kullanhuuhdonnan tarvikkeet on varastoitava alueelle siten, että niistä ei aiheudu poronhoidolle haittaa. Poronhoitotyöt alueella tulee ottaa toiminnassa huomioon. Alueen pohjoisosassa, oheisessa kartassa rasteroidulla alueella ei saa harjoittaa kullanhuuhdontatoimintaa 25.6.–10.7. välisenä aikana eikä 30.9. jälkeen. Toiminta on tarvittaessa hetkellisesti keskeytettävä tällä alueella paliskunnan pyynnöstä myös edellä todetun ajanjakson ulkopuolella, mikäli se haittaa porojen kuljettamista. Rajoitusalueella ei myöskään saa varastoida kullanhuuhdontavälineistöä eikä sinne saa sijoittaa rakennelmia. Kaivumontut ja muut toimintaan liittyvät kaivannot on vuosittain tasattava ennen kaivukauden päättymistä siltä osin kun ne sijoittuvat rasteroidulle alueelle. Myöskään kaivukaudella ko. alueelle ei saa jättää avoimia kaivantoja, mikäli alueella ei toimita. Paliskunnan pyynnöstä toiminta on tarvittaessa hetkellisesti keskeytettävä myös ko. alueen eteläpuolella kuljetusten ajaksi.

Perustelut: Alue kuuluu Ivalon paliskunnan alueeseen. Alueella sijaitsee kuljetusreitti, jonka kautta poroja kuljetetaan Juurakkomaan erotusaitaan. Kuljetusreitti sijoittuu Saamelaiskäräjien kanssa käytyjen neuvottelujen (liite 4) sekä kullanhuuhdontaluvasta HL2021:0040 annetun lausunnon (Saamelaiskäräjät, 5.5.2022) karttaliitteen (liite 5) perusteella alueen pohjoisosaan. Kuljetusreitin toiminnan ajankohta määräytyy vuotuisten luonnonolosuhteiden mukaan. Lupamääräyksessä mainituilla toimenpiteillä vähennetään kullanhuuhdonnasta poronhoidolle aiheutuvia haittoja erityisellä poronhoitoalueella. Myös tämän luvan muissa lupamääräyksissä kielletään olennaisen haitan aiheuttaminen muille elinkeinoille sekä määrätään aiheutuneiden vahinkojen ja haittojen korvaamisesta. Alueella ei selvitysten (liite 3.) ja saatujen lausuntojen perusteella ole erityisiä porotalouden rakenteita. Paliskuntien välinen raja-aita (Hammastunturi - Ivalo) sijaitsee lähimmillään noin 400 metrin etäisyydellä alueen länsipuolella.



Kuva 1. Kullanhuuhdontalupien HL2021:0002 ja HL2021:0003 rajoitusalueet

Saamelais- ja koltta-asioihin liittyvät määräykset

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on huolehdittava, ettei toiminnasta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheudu sellaista haittaa, joka olennaisesti heikentäisi edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Mikäli olennaista haittaa aiheutuu, toiminta on keskeytettävä ja aiheutunut haitta korjattava välittömästi.

Perustelut: Alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella. Annetuissa lausunnoissa esiin tulleet saamelaiselinkeinojen harjoittamiseen ja saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen liittyvät yksilöidyt asiat on otettu huomioon tämän luvan lupamääräyksissä, erityisesti saamelaiskulttuurin kannalta tärkeänä pidettävään poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset on huomioitu lupamääräyksessä poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi.

Kullanhuuhdonta koskeva selvitysvelvollisuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijan tulee vuosittain toimittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle selvitys talteen otetun kullan ja käsitellyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kultanhuuhdonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

Selvityksen tulee sisältää:

- 1) talteen otetun kullan määrä grammoina
- 2) käsitellyn irtomaan määrä irtokuutiometreinä
- 3) käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät
- 4) kultanhuuhdonta-alueella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyöpäivinä
- 5) työskentelyaika kultanhuuhdonta-alueella

6) tehdyt maisemointi- ja jätehuoltotoimenpiteet

Selvitys on jätettävä kaivukautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 28 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 9 §.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma ja sen noudattaminen

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on noudatettava viranomaiselle toimittamaansa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 25 §. Kullanhuuhtoja on velvollinen huolehtimaan maa- ja kivennäisjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

Vakuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on asetettava 1200 € suuruinen pankkitalletusvakuus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneen vahingon ja haitan korvaamista sekä kaivoslain mukaisten jälkitoimenpiteiden suorittamista varten. Tämä vakuus koskee lapiokaivuuta, mikäli siirrytään konekaivuuseen ja kaivumäärää nostetaan, vakuutta tulee korottaa alle 500 m³ kaivumäärällä 2500 euroon ja 3000 m³ kaivumäärällä 3500 euroon.

Vakuus tulee asettaa ja siihen liittyvät dokumentit toimittaa kaivosviranomaiselle ennen toiminnan aloittamista.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 107 § ja 110 §.

Vakuus määräytyy kaivumenetelmän, määrän ja alueen ominaisuuksien perusteella. Alueella harjoitetaan konekaivua vuosittaisen käsiteltävän maamäärän ollessa enintään 3000 m³. Alue on helposti saavutettavissa.

Ilmoitus kullanhuuhdonta-alueen maastotöistä

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle sekä alueen paliskunnalle ja saamelaiskäräjille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Maastotöitä koskevassa ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) töistä vastaavan henkilön nimi sekä yhteystiedot;
- 2) arvioitu maastotöiden aloitusajankohta ja kesto;
- 3) tarkempi selvitys, mitä maastotöitä tehdään sekä mitä työmenetelmiä ja koneita käytetään;
- 4) arvio toimenpiteiden määrästä;
- 5) alueella työskentelevien henkilöiden lukumäärä;
- 6) arvio maastotöiden vaikutuksista ympäristöön;
- 7) tarvittaessa selvitys muista seikoista, joilla voi olla merkitystä.

Maastotöitä koskevaan ilmoitukseen on liitettävä kartta, johon on merkitty alue, jolla maastotöitä tullaan tekemään. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuukautta ennen maastotöihin ryhtymistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 27 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 7 §.

Jälkitoimenpiteet

Kun kullanhuuhdontalupa on rauennut tai peruutettu, on kullanhuuhdontaluvan haltijan saatettava kullanhuuhdonta-alue välittömästi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava rakennukset ja rakennelmat sekä laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen ja maisemallisesti tyydyttävään tilaan. Kullanhuuhdontaluvan haltijan on tehtävä viipymättä kirjallinen ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Metsähallitukselle, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään vuoden kuluttua luvan raukeamisesta tai peruuttamisesta. Ilmoituksen tulee sisältää tieto jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 29 §.

Korvaus alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on suoritettava Metsähallitukselle vuotuista korvausta 50 euroa hehtaarilta. Kullanhuuhdontakorvaus on ensimmäiseltä vuodelta maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kullanhuuhdontalupa on tullut lainvoimaiseksi tai kaivosviranomaisen on antanut määräyksen päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava viimeistään 15 päivänä maaliskuuta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 102 §.

Vahinkojen ja haittojen korvaaminen kullanhuuhdonta-alueella

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on korvattava kullanhuuhdonta-alueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 103 §.

Luvan muuttaminen

Mikäli kullanhuuhdonta koskevien toimenpiteiden määrässä, laadussa tai aikataulussa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa, on luvan haltijan haettava kullanhuuhdontaluvan muuttamista kaivosviranomaiselta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 69 §.

Luvan jatkaminen

Mikäli luvan voimassaoloa halutaan jatkaa, tulee hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi toimittaa kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä. Hakemukseen tulee liittää lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset alueella harjoitetun toiminnasta ja siitä, että alueella on edelleen edellytyksiä löytää kultaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 66 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 27 §.

Rakentaminen

Alueelle ei saa rakentaa kaivoslain mukaisia rakennelmia.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 26 §

Hakemuksen mukaisesti. Hakemuksessa ei ole haettu lupaa rakennelmille.

Maastoliikenne

Kullanhuuhdonta-alueella ja sen ulkopuolella tapahtuva maastoliikenne edellyttää maastoliikennelain mukaisen luvan maanomistajalta.

Perustelut: Maastoliikennelaki (1710/1995) 2 luku 4§.

Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla sitä 13.10.2021-19.11.2021. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 19.11.2021.

Lausuntopyyntö ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyyntö ja saatu lausunnot seuraavasti:

1) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Ivalon paliskunnalle 13.10.2021
Ivalon paliskunta ei ole antanut lausuntoaan hakemuksesta.

2) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 13.10.2021
Metsähallituksen lausunto 2.11.2021

Tukes pyytää kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla Metsähallitukselta lausuntoa kultanhuuhdonnan lupahakemuksesta HL2021:0002 Marraskuun loppu. Kyseessä on uusi hakemus ja hakijalla on välittömästi alueen viereen toinen hakemus HL2021:0003 Asioiden suhteet, joka on sovittu Metsähallituksen Luontopalveluiden hoidettavaksi.

Kullanhuuhdonta-alue HL2021:0002 sijaitsee kokonaisuudessaan Metsähallituksen liiketoiminnan hallinnassa olevalla alueella tilalla 148-8893-15-1 Ivalojoeki. Hakemusalueen pinta-ala on seitsemän hehtaaria. Kullankaivualue sijaitsee Inarissa Ivalojokeen laskevan Palsinojan latvahaaroilla. Kohteella tehdään tutkimuksia, joiden perusteella mahdollisesti toimintaa laajennetaan lapiokaivuusta ja pienimuotoisemmasta koneellisesta

kullanhuuhdonnasta (alle 500 m³) vuotuiseksi kaivumääräksi 3000 m³ enimmillään. Kohteen läheisyydessä ja osin kohteen päällä on ollut muita kullanhuuhdontalupia ja haetulla alueella on kaivettu lapiolla sekä koneellisesti hakijan ilmoituksen mukaan. Vanhoissa ilmakuvissa on havaittavissa koneiden jälkiä alueella (<https://kartta.paikkatietoikkuna.fi>, historialliset ilmakuvat).

Kullanhuuhdonta-alueesta on hakkaamatonta kivennäismaan tuoreen kankaan vanhaa kuusikkoista sekametsää 2,8 ha ja muu osa joutomaan vähäpuustoista rämettä ja puutonta nevaa. Turvekerroksen paksuudesta ei ole tietoa.

Alue sijaitsee poronhoitolain tarkoittamalla (848/1990) erityisellä poronhoitoalueella Ivalon paliskunnassa ja saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella. Metsähallituksella ja Ivalon paliskunnalla on yhteistoimintasopimus (MH 3498/2014:3 17.6.2014). Sopimuksella on ko. kullanhuuhdonta-luvan kivennäismaaosaa (2,8 ha) merkitty luppoalueeksi, jota ei hakata. Sopimus ei käsittele kullanhuuhdonta paliskunnan alueella.

Alue on Saariselän oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa maa- ja metsätalous- sekä poronhoitovaltainen alue (MP). Kaava ei rajoita haetun kaltaista toimintaa.

Metsähallituksella ei ole tällä hetkellä tiedossa ko. alueella nykyistä maankäyttöä muuttavia suunnitelmia. Erityistä virkistyskäyttöä ei ole lupahakemusalueella.

Kullanhuuhdonta-alueilla luvan haltija on velvollinen korvaamaan Metsähallitukselle aiheuttamansa puusto- yms. vauriot sekä puuston ennen aikaisesta hakkuusta aiheutuneen menetyksen. Polttopuiden ottoon ei saa lupaa ko. lupa-alueen sisälle, maapuita ei saa polttaa, vaan ne jätetään lahoppuujatkumoksi. Huuhdonta-alueen ulkopuolelle sijoittuvaan kaivu-aikeeseenkin majoittumiseen ja asuntovaunun talviaikaiseen säilytykseen tulee hakea lupa Metsähallitukselta. Hakija on ilmoittanut hakemuksessaan, ettei rakentamistarvetta ole ja majoittuminen tapahtuisi hakijan viereisellä lupahakemusalueella HL2021:0003 Asioiden suhteet.

Tällä hetkellä Metsähallituksella ei ole tiedossa, että itse hakemusalueella olisi arvokkaita luontokohteita, uhanalaisten kasvien ja eläinten esiintymiä, petolintujen pesintää tai tunnettuja kulttuuriperintökohteita. Alueelta tai sen välittömästä läheisyydestä ei ole kartoitettu muinaismuistolain (17.6.1963/295) suojaamia muinaisjäänköksiä tai muita kulttuuriperintökohteita. Jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäänkö, on työ muinaisjäänköksen kohdalta heti keskeytettävä ja ilmoitettava kohde Museovirastolle tarpeellisia toimenpiteitä varten. Myös muut alueella mahdollisesti olevat kulttuuriperintökohteet, kuten vanhat kullankaivun historiaan liittyvät jäännökset, tulee ottaa huomioon maankäytössä. Metsähallitus toteaa kuitenkin, että tällä

hetkellä Metsähallituksen tiedossa ei ole em. kohteita hankkeen alueella, mutta Metsähallitus ei tule tekemään alueella maastokartoituksia ko. hankkeen johdosta. Metsähallitus ei täten sitoudu tällä lausunnollaan vastuuseen alueen mahdollisista kartoittamattomista ja vielä löytymättömistä kohteista. Luonnonsuojelu- ja vesilain viranomaisvalvonnasta alueella vastaa Lapin ELY-keskus. Lisätietoa alueen mahdollisista vesiluontotyypeistä, suojelualueista, rauhoitetuista ja suojelluista kohteista ja lajeista sekä haetun toiminnan vaikutuksista niihin voi antaa Lapin ELY-keskus.

Metsähallitus muistuttaa, että kullanhuuhdonta on huomattava vesistöihin suoraan vaikuttava maankäyttömuoto. Kullankaivuun haitalliset vaikutukset konkretisoituvat, mikäli kullanhuuhdonnan vuoksi alapuoliseen vesistöön pääsee hienojakoista maa-ainesta ja ravinteita. Vesiluonnon osalta kaivutoiminta tulee järjestää siten, ettei alapuoliseen vesistöön pääse kalastolle ja muulle vesiluonnolle haitallisessa määrin liettymistä aiheuttavaa mineraaliainesta eikä ravinteita. Maa-aineksien pääsy alapuoliseen vesistöön voidaan estää riittävällä veden kierrätyksellä ja saostusaltailla.

Metsähallitus pyytää muistuttamaan kaivajaa seuraavista asioista mahdollisen luvan myöntämisen yhteydessä:

- Kaivukauden päättyessä jyrkät kaivantojen reunat on luiskattava. Reunat on myös merkittävä maastoon riittävän näkyvästi porotaloutta haittaamattomalla tavalla, ns. pyykkinarut ja lippusiimat on kielletty
- Tarvittaessa porotalouden työt on huomioitava toiminnassa
- Puuston poisto on tehtävä kaivun etenemisen mukaan kaivukausittain etukäteen Metsähallituksen kanssa sopien. Puuston poisto on rajattava vain välttämättömään ja korvattava
- Kullanhuuhdonta-alueilla luvanhaltija on velvollinen korvaamaan Metsähallitukselle aiheuttamansa puusto- yms. vauriot sekä puuston ennenaikaisesta hakkuusta aiheutuneen menetyksen eli odotusarvokorvauksen
- Kullanhuuhdontaluvan haltijan on tehtävä metsälain mukainen metsänkayttöilmoitus maankäyttömuodon muutoksesta Suomen metsäkeskukselle
- Tiestön käyttöä koskee laki yksityisistä teistä (15.6.1962/358) ja tiestön käytöstä päättää tienpitäjä. Ko. tapauksessa tienpitäjä on Metsähallitus alueelle johtavan tiestön kulkiessa Metsähallituksen hallinnassa olevalla valtionmaalla. Kullanhuuhdontalupa ei anna suoraan oikeutta tiestön käyttöön. Metsähallitus ei yleensä rajoita teilläään kevyttä liikennettä, mutta raskaisiin kuljetuksiin on oltava Metsähallituksen lupa. Alueella oleva Metsähallituksen metsäautotiestö on heikkokuntoista. Metsähallitus ei vastaa tiestön huonosta kunnosta ihmisille ja kalustolle mahdollisesti aiheutuneista vahingoista. Raskaiden kuljetusten ja muun liikennöinnin mahdollisesti aiheuttamat vauriot tiestölle tulee aiheuttajan korvata
- Kullanhuuhdontalupa ei oikeuta liikkumiseen maastossa koneellisilla kulkuneuvoilla ja liikennöintiin tulee olla maastoliikennelupa. Omien teiden rakentaminen on kielletty

Porotalouden rakenteita ei ole välittömässä läheisyydessä. Hammastunturin ja Ivalon paliskuntien esteita on noin 450 metrin päässä. Porotalouden TOKAT-paikkatietojärjestelmän mukaan alue on porojen ympärivuotista laidunaluetta, parasta kesälaidunaluetta, luppolaidunaluetta sekä jäkälälaidunaluetta.

Tukes pyytää lausuntopyynnössään kaivoslain 38 §:n nojalla myös Metsähallituksen perusteltua näkemystä alueen hallinnasta vastaavana viranomaisena hakemuksen mukaisen toiminnan vaikutuksesta saamelaisien oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan, huomioiden alueen läheisyydessä olevat muut vastaavat luvat ja muut käyttömuodot.

Metsähallitus toteaa, ettei sillä ole tarvittavaa tietoa ja osaamista saamelaiskulttuurille aiheutuvien vaikutusten arviointiin, joten Metsähallitus ei ota kantaa toiminnan vaikutuksesta saamelaiskulttuuriin.

3) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Inarin kunnalle 13.10.2021
Inarin kunnan lausunto 27.10.2021

Hakemuksen osalta ei voimassa olevien kunnallisten kaavojen kannalta ole huomautettavaa.

4) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 13.10.2021

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto 3.11.2021

Lausunto kullanhuhdantalupahakemuksista, Paalanen Janne, koneellinen kullankaivuu, Inari, valtaus Marraskuun loppu HL2021:0002 ja Asioiden suhteet HL2021:0003.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla Lapin ELY-keskuksen lausuntoa yllä mainituista Janne Paalasan kullanhuhdantalupahakemuksista.

Alueet sijaitsevat Inarin kunnassa, Palsinojan latvalla, osittain Hammastunturin erämaa-alueella (Asioiden suhteet). Palsinoja laskee Ivalojokeen.

Alueiden yhteispinta-ala on n. 13,5 hehtaaria. Alueilla ei ole ympäristölupaa.

Hakija varautuu molemmilla alueilla 3000 m³/vuosi konekaivuuseen. Hakija aikoo hankkia alueille ympäristöilmoitukseen perustuvan alle 500 m³ konekaivuoikeuden ja tehostaa tutkimustaan sen luvan mahdollistamana. Mikäli tulokset ovat lupaavia hakija ympäristöluvittaa tämän jälkeen kaivumääräänsä 3000 m³ per vuosi.

Lapin ELY-keskuksen lausunto

Alueet sijaitsevat Paatsjoen vesistössä Palsitunturinpuron vesistöalueella 71.422. Palsinojan suuhun määritetyn purkupisteen mukainen valuma-alue on noin 4 500 hehtaaria. Tällä hetkellä 72 eri kullanhuhdonta-aluetta (lapio- sekä konekaivuualueita). Näiden

alueiden yhteispinta-ala on noin 360 hehtaaria. Valtaosa alueista on keskittynyt Palsinojan uoman ja sen sivupurojen tai norojen varsille. Paikkatietotarkastelun perusteella noin 60 % Palsinojan pääuomasta on kullanhuuhdonta-alueiden sisällä. Vaikka kullanhuuhdonta-alueiden suhteellinen osuus tarkastelualueesta on pieni, toiminnan keskittyminen uomien varteen korostaa toiminnan vaikutuksia niihin. Ympäristöluovallisia konekaivualueita on tällä hetkellä 19 kpl, joiden ympäristölupien mukainen vuotuinen kaivuumäärä voi olla enintään noin 97 000 m³.

Haettavana olevilta kullanhuuhdonta-alueilta ei ole tiedossa ympäristöhallinnon käytössä olevan lajiGis-tietojärjestelmän tai laji.fi viranomaisportaalin mukaan uhanalaisten lajien esiintymiä. ELY-keskus toteaa kuitenkin, ettei alueelta ole tehty ympäristöhallinnon toimesta uhanalaisinventointeja. Näin ollen hakemusalueella saattaa olla uhanalaisten ja direktiivilajien esiintymiä, jotka eivät ole ympäristöhallinnon tiedossa. Mikäli alueelta havaitaan edellä mainittuja lajeja, on huuhdontatoiminta järjestettävä siten, ettei siitä aiheudu luonnonsuojelulaissa kiellettyä seurausta, kuten lajin heikentämistä tai häviämistä eikä lajin elinympäristön heikentämistä tai tuhoutumista. Tarvittaessa laji- ja luontotyyppiesiintymät on rajattava huuhdonta-alueen ulkopuolelle, ellei esiintymien säilymistä voida turvata muilla toimenpiteillä.

Lapin ELY-keskus pyytää päätösharkinnassa kiinnittämään huomiota KHO:n 25.11.2020 antamaan päätökseen dno 3374/1/19, jossa KHO päätöksellään supisti konekaivualueita poronhoidolle mahdollisesti aiheutuvien vaikutusten vuoksi. Hakemuksen kohteena olevat alueet rajoittuvat kyseiseen kullanhuuhdonta-alueeseen.

Koneellinen kullanhuuhdonta vaatii ympäristönsuojelulain mukaisen luvan tai ilmoitusmenettelypäätöksen ja Lapin ELY -keskus ottaa luvan hakemusvaiheessa kantaa luvan myöntämisen edellytyksiin.

Koneellista kullankaivuuta ei saa aloittaa ennen kuin ympäristönsuojelulain mukainen lupa on myönnetty ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on myöntänyt kullanhuuhdontaluvan, ja päätökset ovat lainvoimaisia tai lupa toiminnan aloittamiseen myönnetään muutoksenhausta huolimatta.

5) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 13.10.2021
Saamelaiskäräjien lausunto 28.1.2022

Lähtökohdat ja sääntely

Saamelaiskäräjien lakisääteisenä tehtävänä on hoitaa saamelaisten omaa kieltä ja kulttuuria sekä saamelaisten asemaa alkuperäiskansana koskevat asiat (saamelaiskäräjälaki 5 §).

Ennen asian ratkaisemista Tukes varaa Saamelaiskäräjille mahdollisuuden selvittää hakemuksen mukaisesta toiminnasta aiheutuvat vaikutukset saamelaisten oikeudelle

alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan, harkita mahdollisten haittojen vähentämiseksi ja ehkäisemiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä ottaa kantaa saamelaiskäräjistä annetun lain 9 §:n säädettyjen neuvottelujen tarpeellisuuteen.

Saamelaisten kotiseutualueelle kohdistuvalle kullanhuuhdonnalle ei saa myöntää lupaa, jos luvan mukainen toiminta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa olennaisesti heikentäisi edellytyksiä harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria (kaivoslaki 50 §). Jos on mahdollista poistaa lupaharkinnassa esille tullut luvan myöntämisen este lupamääräyksiin, voidaan lupa myöntää (kaivoslaki 50 §).

Kaivoslaki (38 §) edellyttää, että lupaharkinnan pohjaksi selvitetään yhteistyössä saamelaiskäräjien, alueen paliskuntien, alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen tai laitoksen ja hakijan kanssa kullanhuuhdontaluvan mukaisesta toiminnasta saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen kohdistuvat vaikutukset ja että haittojen vähentämiseksi ja estämiseksi harkitaan tarvittavat toimenpiteet. Asiaa selvitetessä tulee ottaa huomioon: 1) hakemuksessa tarkoitettun alueen läheisyydessä voimassa olevat vastaavat luvat; 2) mitä saamelaisten oikeuden kannalta alkuperäiskansana tärkeitä alueita hakemus koskee; 3) muut saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana häiritsevät alueiden käyttömuodot hakemuksessa tarkoitettulla alueella ja sen läheisyydessä (kaivoslaki 38 §).

Kuulemisen kohteena oleva toiminta

Kuuleminen koskee kullanhuuhdontalupahakemusta Palsinojan latvalla. Lupa-alue Marraskuun loppu on kooltaan 7 ha (lupatunnus HL2021:0002). Suunniteltu toiminta käsittää hakemuksen mukaan alueen tutkimiseksi tehtävää lapiokaivua ja konekaivua sekä koneellista kullanhuuhdontaa, vuotuinen kaivumäärä on 500 m³ ja myöhemmin 3000 m³. Kaivosviranomaisen näkee lupaa haettavan koneelliselle kullanhuuhdonnalle ja 3 000 m³ vuosittaiselle kaivumäärälle. Toimintaa koskeva suunnitelma kattaa viisitoista vuotta, mutta lupaa haetaan ainoastaan neljäksi vuodeksi. Alueelle sijoitettaisiin lisäksi asuntovaunu ja telttasauna. Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on laadittu. Toimintaan ei ole ympäristönsuojelulain mukaista lupaa. Hakija hakee myös täytöntöönpanomääräystä muutoksenhausta huolimatta.

Hakemus on keskenään samansisältöinen lupa-alueen viereen sijoittuvaa lupa-aluetta Asioiden suhteet koskevan lupahakemuksen kanssa, jota koskeva lupahakemus hakijalla on samanaikaisesti vireillä (lupatunnus HL2021:0003, lupa-alueen pinta-ala 6,5 ha). Kokonaisuudessaan hakijan toiminta-alue on kooltaan 13,5 ha.

Saamelaiskulttuuriin kohdistuvien vaikutusten selvittäminen

Saamelaiskäräjät toteaa, että kaivosviranomaisen tarkoittamaa selvitystä varten on aineistoa Palsinojan latva-alueelle sijoittuvien lupahakemusten yhteydessä toimitetuissa Saamelaiskäräjien lausunnoissa. Saamelaiskäräjät painottaa nyt kyseessä olevan toiminnan osalta yhteisvaikutusten huomioimista kaivoslain mukaisessa harkinnassa tilanteessa, jossa voidaan todeta koneellisen kullankaivun seurauksena aiheutuvan merkittävää laidunpoistumaa ja riskiä suunnitelmallisen poronhoidon toimien häiriintymiselle.

Porojen laiduntamisen häiriytymisen voi kyseessä olevalla alueella olettaa olevan huomattavaa kullanhuuhdontakauden alettua. Tarkastelussa on otettava huomioon kaivosviranomaisen maankäyttöselvityksen ohella, että paliskunnan kokonaispinta-ala pitää sisällään kaikki muut alueidenkäyttömuodot sen lisäksi, että paliskunnassa kesä- ja talvilaidunalueet sijaitsevat pääsääntöisesti kasvillisuudeltaan erityyppisillä alueilla. Tästä syystä voi ennakkollisesti arvioida kullanhuuhdontatoimintaa alueella olevan syytä rajoittaa.

Lisäksi Saamelaiskäräjät näkee, että tarkastelussa on huomioitava ympäristönsuojelulain soveltamista kullanhuuhdonta-lupa-asiassa koskeneen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun KHO:2020:124 (25.11.2020 dnro 3374/1/19) merkitys Ivalon paliskunnan alueelle sijoittuvia kullanhuuhdonta-lupahakemuksia koskevassa lupaharkinnassa. Nyt kyseessä olevan toiminnan osalta lupamääräysten tulee olla samansuuntaisia KHO ratkaisun kanssa porojen laidunkierron turvaamiseksi. Koska nyt kyseessä olevat lupahakemukset nimenomaan tarkoittavat koneellista kullanhuuhdonta, tämä tarkoittaa, että lupa-alueet tulee rajata linjassa KHO:n päätöksen kanssa kulkureitin turvaamiseksi.

Johtopäätökset

Saamelaiskäräjät esittää, että ympäristönsuojelulain mukainen lupa ja kaivoslain mukainen lupa käsitellään samanaikaisesti, koska lupamenettelyissä on katsottu olevan päällekkäisyyksiä ja koska molemmissa lupamenettelyissä tulee arvioida yhden ja saman toiminnan vaikutuksia saamelaiskulttuuriin. Lupahakemus tulee ratkaista linjassa KHO:2020:124 päätöksen kanssa.

- 6) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaismuseum Siidalle 13.10.2021
Saamelaismuseum Siida ei ole antanut lausuntoaan hakemuksesta

Hakijan selitys

Yhteenveto siitä kuinka ja millä perusteella KHO määräsi porojen kuljetusta varten vyöhykkeen päätöksessään 2020:124 koskien Antti Leppäsen ympäristölupa-asiaa.

Olin paikalla Antti Leppäsen avustajana, kun KHO piti katselmusta Palsilla. KHO:n ratkaisussa kaatuivat kaikki saamelaiskäräjien esittämät vaatimukset. Paliskuntien väliseen poroaitaan

liittyvää suojavyöhykettä ei oltu vaadittu kirjallisessa prosessissa. Koko asiaa ei edes sivuta dokumenteissa lainkaan.

Asia otettiin esille keskustelussa Leppäsen lupa-alueen ja Akan unelma-nimisen lupa-alueen välissä, siinä missä Selperin oja ylittää Palsiojan latvan. Puhetta johti KHO:n presidentti Kari Kuusiniemi.

Saamelaiskäräjien edustaja Leo Aikio kysyi, että miksi lähellä olevaa poroaitaa ei olla otettu huomioon lupamääräyksissä. Vastasin arvelevani sen johtuvan siitä, että saamelaiskäräjät eikä paliskunta kumpikaan ole osallistunut millään tavalla kumpaakaan lupaprosessiin – ei kullanhuhdantalupa- eikä ympäristölupaprosessiin – ja että mikäli ne olisivat vaivautuneet osallistumaan jompaan kumpaankin lupaprosessiin ja vaatineet kuljetusreittiä, niin se olisi todennäköisesti määrätty. Mainitsin, että alavirran puolella on Lapin kullankaivajain liiton kullanhuhdantaluvassa määritetty ylitysreitti.

Puheenjohtaja Kuusiniemi kysyi tässä yhteydessä, että miksi esimerkiksi paliskunta ei ole lausunut asiassa, jos kerran asia on tärkeä. Poroisännän vaimo Kirsi Kustula vastasi tähän, että hän kirjoittaa lausuntoja talkootyönä, eikä ehdi lausumaan kaikkiin asioihin. Tässä yhteydessä keskusteltiin siitä, että saamelaiskäräjät eivät pääsääntöisesti osallistu vuoropuheluun, vaikka ovat saaneet sitä varten 150 000 euron lisäyksen vuosibudjettiinsa – valituksia kyllä tehtäillään.

Puheenjohtaja Kuusiniemi kysyi Ivalon paliskunnan poroisäntä Ari Kustulalta, että kuljetetaanko tästä poroja. Kustula vastasi niitä ajettavan aidan vierustaa pitkin, niin että kuljetusreitti kaartuu tätä tietä pitkin Palsin yli ja siitä edelleen tien suuntaisesti kaartaen ja edelleen Juurakkomaalle. Yhdessä kartoilta todettiin, että tien toisella puolella on lainvoimainen kullanhuhdantalupa, mihin liittyen ei ole määrätty mitään rajoituksia tai rasitteita porojen kuljetukseen liittyen.

Minulle tuli yllätyksenä se, että kyseinen asia otettiin osaksi ratkaisua, sillä siihen liittyvää vaatimusta ei oltu tehty kirjallisesti missään vaiheessa. Olin ollut siinä luulossa, että kun kyseessä on katselmus, niin pelkästään katselmuksessa tehtyjä vaatimuksia ei voida käsitellä, toisin kuin oikeudenkäynnissä tehtyjä valituksia voidaan.

Minulle ratkaisun ymmärtäminen oli täysin selkeä, vaikka se on kirjoitettu KHO:n päätökseen hieman hankalasti. KHO ei siis tarkoittanut, että poroaidan läheisyydessä olisi kaikkialla kullankaivulta kielletty vyöhyke, minkä leveys vaihtelisi n. 250 – 550 metrin välillä.

KHO:n on täytynyt tarkoittaa, että porojen esteetön kuljetusreitti on kauempana poroaidan läheisyydessä (vain siellä, missä poroja väitettiin kuljetettavan poroaidan vieritse) mutta erkaantuu poroaidasta tielle, missä porojen kuljetuksen väitettiin tapahtuvan. Leppäsen

palstaa leikattiin Selperin tiestä lukien saman verran (n. 250 m) kuin mitä leikattiin kauempaa poroaidasta lukien.

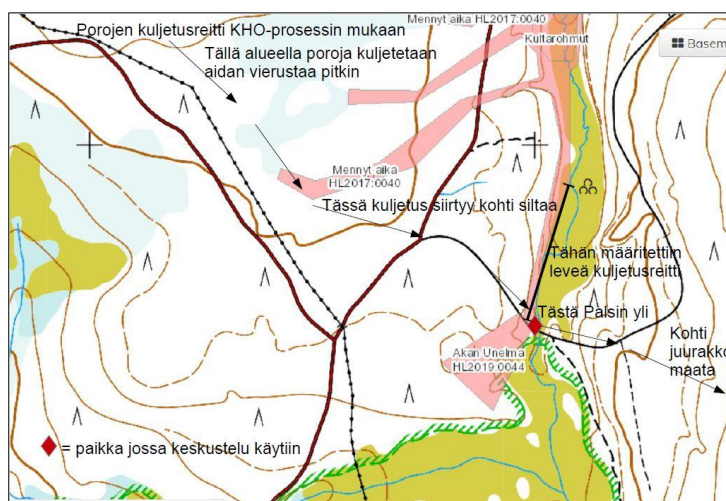
KHO on ymmärtänyt katselmuksessa, että paliskunta kuljettaa porot Selperin tietä pitkin kaarevasti kohti Juurakkomaan poroaitausta. Ja syynä siihen, että koko alue leikattiin nimenomaan Leppäsen alueesta johtuu siitä että Selperintien poroaidan puolella on voimassa oleva valtaus Akan unelma (HL2019:0044), josta ei kyseistä kuljetuslinjaa voida leikata. Akan unelman ja poroaidan välistä ei voi poroja kuljettaa myöskään sen takia, että siellä on lohkarikko ja katajikko – eikä siihen ole tarvettakaan, sillä kuljetus kaartuu jokatapauksessa kohti Juurakkomaata eikä ole enää mitään tarvetta seurata aita, kun porot on saatu ohjattua Selperin tielle.

Tämä KHO:n määräämä kuljetusreitti ei siis mitenkään voi tarkoittaa sitä, että kaikkien poroaitojen viereen tulisi jättää kyseisen levyinen kuljetusväylä. Tässä Leppäsen KHO-prosessissa saamelaiskäräjät käytti paljon aikaa sen osoittamiseen, että Palsin rotkolaakson taakse jää n. 20 km² laajuinen alue, missä laidunnetaan poroja ja mistä porot täytyy pystyä kuljettamaan pois.

Tämä on sovellettavissa ainoastaan siellä, missä on vastaavat olosuhteet eli todellinen kuljetustarve, eikä ole olemassa mitään vaihtoehtoja kuljetusreitille.

Näin ollen Leppäsen KHO- päätöksessä on osoitettu poroille kuljetusreitti ja Paalasan kullankaivuhanke ei tule haittaamaan porojen kuljettamista lainkaan, sillä ne jäävät kuljetusväyläksi osoitetun Selperintien ja poroaidan väliin – alueelle, missä ei ole lainkaan tarvetta kuljettaa poroja, sillä porojen kuljetusreitti on KHO-prosessissa määritetty ym paikkaan, Selperintien pohjoispuolelle.

Antti Peronius



Kuvaliite hakijan selitykseen

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Lupahakemuksesta on pidetty Saamelaiskäräjälain 9 § mukainen neuvottelu 23.2.2022. Ote neuvottelupöytäkirjasta on päätöksen liitteenä (liite 4). Lisäksi lupapäätöksen määräyksissä on huomioitu kullanhuuhtontalupahakemuksesta HL2021:0040 annettu lausunto. Näiden ja omien selvitystensä perusteella Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on lupamääräyksissä rajoittanut toimintaa ajallisesti sekä alueellisesti ja edellyttänyt alueelle normaalia tiukempaa maisemointivelvoitetta kaivukauden ulkopuolelle sekä osin myös kaivukauden ajaksi.

Muut lausunnoissa esitetyt kaivosviranomaisen toimivaltaan kuuluvat seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä.

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

Päätösmaksu

Päätösmaksu 640 €. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Perustelut: Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1391/2018)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Lupapäätös liitteineen toimitetaan hakijalle. Päätös toimitetaan niille kunnille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja muille tahoille, joille on asian käsittelyn aikana annettu tieto ja joilta on pyydetty lausunto. Jäljennös päätöksestä toimitetaan myös saamelaiskäräjille, jos se kohdistuu saamelaisten kotiseutualueelle tai se koskee kaivoslain 38 §:n 2 momentissa tarkoitettua hanketta, sekä paliskunnalle, mikäli se kohdistuu erityiselle poronhoitoalueelle. Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Päätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella kaivosviranomaisen verkkosivuilla (www.tukes.fi). Tieto kuulutuksesta julkaistaan toiminnan vaikutusalueen kunnassa kuntalain 108 §:n mukaisesti.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)

Asetus kaivostoiminnasta (391/2012)

Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1391/2018)

Lisätietoja

Lisätietoja antaa Juho Kupila, puh. 029 5052 121, etunimi.sukunimi@tukes.fi

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Asian on esitellyt ylitarkastaja Juho Kupila ja ratkaissut ylitarkastaja Pasi Molkoselkä

LIITTEET

Liite 1. Valitusosoitus

Liite 2. Kartta alueesta (1:10 000)

Liite 3. Selvitys kullanhuuhtontaluvan myöntämisen esteistä

Liite 4. Ote neuvottelupöytäkirjasta

Liite 5. Lausunnon HL2021:0040 karttaliite

Liite 6. Ohjeet vakuuden asettamiseen

Liite 7. Panttaussitoumus

TIEDOKSI

Inarin kunta

Ivalon paliskunta

Lapin ELY-keskus

Metsähallitus

Saamelaiskäräjät

Saamelaismuseo Siida

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettua aluetta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Päätös katsotaan tulleen tiedoksi saaduksi seitsemän (7) päivän kuluessa päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaika päättyy 20.6.2022.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- 4) valittajan nimi ja kotikunta
- 5) postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- 2) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- 3) asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 270 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

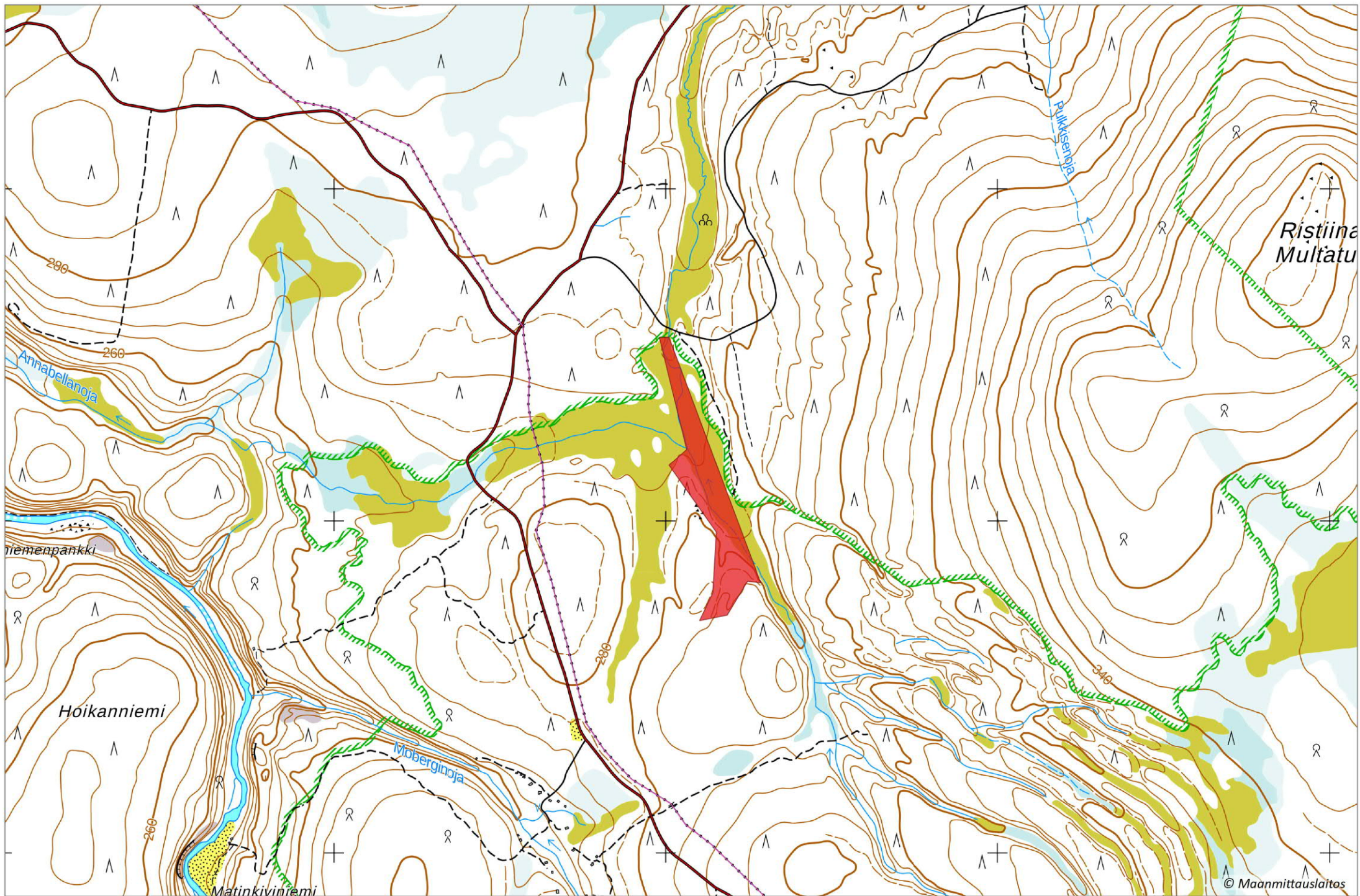
Käyntiosoite: Isokatu 4, OULU

Postiosoite: PL 189, 90101 OULU

Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Puhelin: 029 56 42800 (vaihde)



Selvitys kullanhuhdontaluvan HL2021:0002 mahdollisista myöntämisen esteistä

Lupa-alueen kuvaus

Kullanhuhdontalupa-alue HL2021:0002 (7,0 ha) sijoittuu Inarin kuntaan, Ivalon paliskunnan alueelle Palsin-ojan latvahaaraan, Hammastunturin erämaa-alueen välittömään läheisyyteen Metsähallituksen hallinnoimalle metsätalousalueelle.

Ivalon paliskunnan kokonaispinta-ala on noin 286 000 ha, Hammastunturin erämaa-alueen pinta-ala on noin 182 000 ha. Paliskunnan alueelle sijoittuu 139 kpl lainvoimisia kullanhuhdontaan oikeuttavia lupia, pinta-alaltaan yhteensä noin 600 ha. Näistä kyseisen lupa-alueen läheisyyteen (2 km säteellä alueesta) sijoittuu 33 kpl (noin 151 ha) joista 15 kpl (noin 72 ha) sijoittuu Ivalon paliskunnan alueelle ja loput Hammastunturin paliskunnan alueelle. Alueen läheisyydessä on vireillä myös 11 kpl kullanhuhdontalupahakemuksia yhteispinta-alaltaan noin 71 ha. Näistä 7 kpl (noin 47 ha) sijaitsee Ivalon paliskunnan alueella ja loput Hammastunturin paliskunnan alueella.

Luvan mukaisen toiminnan kuvaus

Alueella on tarkoitus harjoittaa konekaivua, vuotuinen kaivumäärä on enimmillään 3000 m³ ja toiminta rajoittuu vuosittain 1.6.–30.9. väliselle ajalle. Luvan mukainen toiminta vaati ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan tai ilmoituksen.

Muut mahdollisesti häiritsevät alueiden käyttömuodot lupa-alueella ja sen läheisyydessä

Alue kuuluu Metsähallituksen hallinnoimaan metsätalousalueeseen, joka on merkitty osin suojametsäalueeksi. Alueen käyttöä ohjataan saamelaisten kotiseutualueen luonnonvarasuunnitelmalla. Metsähallitus ei linjauksensa mukaisesti myy kyseessä olevan alueen läheisyydestä maa-alueita.

Uusia vuokrasopimuksia tehtäessä Metsähallitus kuulee alueen paliskuntaa ennen sopimuksen tekemistä. Lisäksi Metsähallitus on laatinut paliskuntain yhdistyksen kanssa yhteistyösopimuksen, jossa määritellään Metsähallituksen ja paliskunnan yhteistoiminta erilaisten maankäyttömuotojen yhteydessä.

Alueen länsipuolella noin 500 metrin etäisyydellä kulkee Sotajoentie. Alueella tai sen läheisyydessä ei ole voimassa olevia vuokra- tai käyttöoikeussopimuksia tällä hetkellä.

Lupa-alueella tai sen läheisyydessä ei ole retkeilyreittiä eikä erityistä retkeilykohdetta. Noin kilometrin päässä alueesta on Moberginon museokämpä.

Lupa-alueen länsipuolella lähimmillään noin 400 metrin etäisyydellä on paliskuntien välinen raja-aita (Hammastunturi - Ivalo). Muita poronhoitoon liittyviä rakennelmia ei alueella tai sen läheisyydessä ole.

Metsähallitus myy metsästyslupia lupa-alueelle ja sen läheisyyteen. Lisäksi paikallisilla asukkailla on vapaa metsästysoikeus alueella. Alueen poronhoito huomioidaan lupametsästyksen mitoittamisessa.

Kun huomioidaan edellä kerrotut tosiseikat, kullanhuhdontaluvassa annetut määräykset ja muualla lainsäädännössä ja viranomaispäätöksissä annetut velvoitteet ja aiempi toiminta alueella, voidaan todeta, että kullanhuhdontaluvan HL2021:0002 oikeuttamat toimenpiteet eivät yksin taikka yhdessä muiden vastaavien lupien ja edellä kuvattujen muiden maankäyttömuotojen kanssa olennaisesti heikennä saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan. Yhteisvaikutusta arvioidessa on huomioitu lausunnoissa esiin tulleet seikat sekä alueiden ja toimintojen kokonaismäärä, sijainti ja toiminta. Lupa-alue sijoittuu perinteiselle kullanhuhdontalupa-alueelle, jolla huhdontaa on harjoitettu jo pitkään.

Lisäksi alue on rajattu ja toimintaan tarvittavien lupien lupaehdot niin kyseisellä lupa-alueella kuin läheisyydessäkin turvaavat sen, että toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat haitat ovat ajalliselta kestoaltaan ja sijainniltaan rajallisia, eivätkä olennaisesti haittaa saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan.

Hakija on osoittanut olevansa kelpoinen hakemaan kullanhuuhdontalupaa, eikä lupa-alueella ole selvitysten ja saatujen lausuntojen perusteella muitakaan kaivoslaissa mainittuja luvan myöntämisen esteitä.

Yleistä kullanhuuhdonnasta

Kullanhuuhdonta on ollut pienenevä maankäyttömuoto koko 2000-luvun ajan. Vuonna 2000 kullanhuuhdontaan oikeuttavia lupia on ollut voimassa yli 400, 2010-luvun alkupuolella lupamäärä oli lähes puoliintunut noin 200–230 kpl välille. Viime vuosina lupamäärä on kuitenkin ollut nousussa, tällä hetkellä lupia on voimassa 346 kpl. Osa lupamäärän kasvusta selittyy kullanhuuhdontaan oikeuttaneiden kaivospiirien (28 kpl, 428 ha) lakkaamisella, niiden tilalle on haettu yhteensä 58 kpl (237 ha) kullanhuuhdontalupia.

Hakemuksia on vireillä 125. Hakemuksista 26 kpl on jatkohakemuksia hakemushetkellä voimassa olleille luvuille. (lähde: Kaivosrekisteri 21.4.2022).

Kullanhuuhdonnan mahdollinen vaikutus saamelaiskulttuuriin selvitetään paliskunnittain, koska poronhoito on tärkeä osa saamelaiskulttuuria ja se on alueiden käytön kannalta herkkä elinkeino. Koska paliskuntien alueet on selkeästi rajattu aidoilla, kaivoslain mukaisen kullanhuuhdonnan vaikutukset saamelaiskulttuurille rajoittuvat pääasiallisesti sen paliskunnan alueeseen, jolla kullanhuuhdonta harjoitetaan. Kullanhuuhdonta-luvan nojalla ei saa harjoittaa toimintaa, joka vaikuttaa vesistöön. Mikäli tällaista toimintaa on suunniteltu lupa-alueella harjoitettavan, tulee toimintaan olla ympäristö- tai vesilupa. Näissä luvissa toimivaltainen viranomaisena on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Aineistoa:

Kaivosrekisterin karttapalvelu (<https://gtkdata.gtk.fi/Kaivosrekisteri/index.html>)

Retkeilyreitit (www.retkikartta.fi/)

Saamelaisten kotiseutualueen luonnonvarasuunnitelma (<https://julkaisut.metsa.fi/julkaisut/show/2649>)

Paliskuntain yhdistyksen ja Metsähallituksen välinen yhteistyösopimus (<https://www.metsa.fi/wp-content/uploads/2021/03/Paliskuntain-yhdistyksen-ja-Metsahallituksen-valinen-sopimus-2021.pdf>)

Saamelaiskäräjälain 9 §:n mukainen neuvottelu 23.2.2022 korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjapäätöksen KHO:2020:124 huomioimisesta Ivalon paliskunnan alueelle sijoittuvien kullanhuhdentalupahakemusten ratkaisemisessa

Viite: Kuuleminen koskien kullanhuhdentalupahakemuksia HL2021:0040 PayPalsi, HL2021:0041 Palsi original, HL2021:0003 Asioiden suhteet, HL2021:0002 Marraskuun loppu, HL2021:0046 Tervakuja, HL2021:0047 Linnuntie ja HL2020:0062 Sosialisoitujen Piirien Sijhan Täst Dickhen. Lisäksi asiassa on ajankohtainen HL2019:0044 Akan unelma koskeva lupapäätös.

Aika: 23.2.2022 klo 09:00 – 12:15

Paikka: Etäneuvottelu Teams -sovelluksella

Osallistujat:

Saamelaiskäräjät	Leo Aikio, II varapuheenjohtaja Kalle Varis, lakimiessihteeri Sarita Kämäräinen, ma. lakimiessihteeri Inga-Briitta Magga, vs. elinkeinosihteeri Tiina Lovisa Solbär, vs. ympäristösihteeri (kirjanpitäjä)
Tukes	Terho Liikamaa, ryhmäpäällikkö, kaivosasiat (puheenjohtaja) Juho Kupila, ylitarkastaja, kullanhuhdonta-asiat Pasi Molkoselkä, ylitarkastaja, kullanhuhdonta-asiat

1. Avaus, esittelyt, järjestäytyminen, neuvotteluedellytysten toteaminen ja asialistan hyväksyminen

Koollekutsuja avasi kokouksen klo 9:00. Todettiin läsnäolijat ja molempien osapuolten neuvotteluedellytykset. Puheenjohtajaksi sovittiin Terho Liikamaa ja sihteeriksi Tiina Lovisa Solbär. Asialista hyväksyttiin aiemmin toimitetun mukaisesti.

2. Kaivostoiminnan ajankohtaiskatsaus painottuen Pohjois-Lappiin

3. Kullanhuhdonnan ajankohtaiskatsaus

4. Asialistalla olevista kullanhuhdentalupahakemuksista neuvottelu

Neuvottelun lähtökohtana on korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjapäätös KHO:2020:124. Korkein hallinto-oikeus ”katsoo, että kaivettaessa erityisesti Mennyt aika -alueen Palsinojan länsipuolen uomia sekä Palsinojan ylintä osaa olisi hakemuksen mukaisella kaivutoiminnalla yhdessä muiden alueen kaivutoimintojen kanssa todennäköisesti Ivalon paliskunnan poronhoidolle sellainen ympäristönsuojelulain 49 §:n 6 kohdan mukainen vaikutus, että se olennaisesti heikentäisi

edellytyksiä harjoittaa poronhoitoa perinteisenä saamelaiselinkeinona kyseisellä alueella.” ja määrää, että: ”Kullanhuuhdonta-alueella Mennyt aika (HL2017:0040) kullankaivua ei saa harjoittaa tämän päätöksen liitteenä olevalla kartalla näkyvien pisteiden z ja t länsipuolisella osalla, jolloin kyseisen uoman kaivualueen etäisyys Ivalon ja Hammastunturin paliskuntien välisestä poroaidasta on vähintään 270 metriä. Kullankaivua ei myöskään saa harjoittaa kartalla näkyvän pisteen l eteläpuolisella osalla, jolloin kyseisen uoman kaivualueen etäisyys poroaitaan on vähintään 560 metriä.”

Lupa-alueet HL2021:0040 PayPalsi, HL2021:0041 Palsi original, HL2021:0046 Tervakuja, HL2021:0047 Linnuntie

Lupa-alueet HL2021:0002 Marraskuun loppu HL2021:0003 Asioiden suhteet

Kupila esitteli lupa-alueet Marraskuun loppu ja Asioiden suhteet. Haettu kaivumäärä on 3000 m³ kaivukaudessa, hakija toimisi yhdellä kaivuyksiköllä, ympäristölupaa ei ole. Hakija ei vielä ole vastannut lausuntopalautteen johdosta toimitettuun selvityspyyntöön.

Aikio totesi, että haetut lupa-alueet ja toiminta sulkevat porojen kulun kesälaitumelle Palsinojan pohjoispuolelle, jonne porot kesämerkinnän jälkeen menevät vapaasti. Sekä kulkureitin käyttö ja porojen luontainen kulkeminen kesäalueelle estyisi, joten yhteisvaikutusten vuoksi hakemukset olisi hylättävä.

Keskustelussa Liikamaa totesi, että kaivoslaki ei anna mahdollisuutta velvoittaa esimerkiksi kolmea hakijaa sopimaan toimintansa yhteisvaikutuksista. Lausuntojen pohjalta arvioidaan, voiko lupamääräyksin toimintaa rajoittaa niin, että kulku ei esty, hakija on itse nyt leikannut pois samasta kohdasta kuin KHO on leikannut kulkureittiä varten. Aikio esitti, että haettujen lupa-alueiden ympärille jäisi porojen kulun kannalta liian kapea alue, jos luvat myönnettäisiin, etenkin vasavaatimet eivät tohtisi kulkea. Porot kulkevat paliskuntien raja-aidan läheistä jokikurualuetta, koska se on kasvillisuuden puolesta kesälaidunta. Poroilla on vapaa laidunnusoikeus. Paliskuntien raja-aitaa vasten täytyy jokin reilu aukko jättää, siten että poroelinkeinon sija säilytetään ja tuotto ja tuotantokyky turvataan.

Tarkasteltiin Ivalon paliskunnan kesälaidunalueita ja koko aluetta ml. talvilaitumet.

Solbär esitteli häiriövaikutuskartan (Saijets 2019).

Kämäräinen kuvasi, että purojen varret ovat olleet Ivalon paliskunnan parhaita kesälaitumia ja että paliskunta on menettänyt paljon kesäkasvillisuudesta. Kyseisen alueen tukkeutuminen johtaisi siihen, että porojen laidunpaine siirtyisi ja muut alueet kuluisivat enemmän kuin on ajateltu.

Varis totesi, että KHO:n päätös tarkoittaa sitä, että KHO näkee estevaikutuksen olevan todellinen. Sama periaate soveltuu nyt kyseessä olevassakin tilanteessa. Jos lupien yhteisvaikutus tarkoittaisi, että kyseinen alue jäisi käyttämättä, niin luvat täytyy ratkaista niin, että estevaikutusta ei muodostu. Hallinto-oikeuden tuore ratkaisu, jolla lupapäätökset lupa-alueiden HL2019:0035-0037 osalta palautettiin Tukesille valmisteluun, edellyttää yhteisvaikutusten kautta muodostuvan tilanteen myöntämistä ja sen miettimistä, miten alueiden käyttö mahdollisuus voidaan säilyttää realistisena.

Molkoselkä myönsi, että Palsinojan varressa on massiivista konekaivua ja lapioalueita sekä jyrkkä kuru alavirrassa ja että estevaikutus muodostuisi, vaikka aiemmissa lupamääräyksissä ojan ylittävän tiepohjan kohdalla on pyritty turvaamaan porojen kulkemista. KHO:n ratkaisu on merkittävä ja huomioidaan lupakäsittelyssä.

Magga totesi ihmettelevänsä, miten Tukes antanut tällaisen estevaikutuksen muodostua. Lupa-alueillahan on yleensä rakennelmia, ja itse poronhoitajana hän tietää, että poroa ei pysty pakottamaan kulkemaan kaivettujen monttujen ja pressukatosten täyttämän alueen lävitse. Vielä näin helmikuullakin ovat arkoja vaatimet, joilla on vasat viime keväältä.

Keskusteltiin vielä ajankohdasta, joka on kriittisin häiriövaikutuksen osalta, ja todettiin, että kriittisin aika on kesällä, kun poro kulkee vasan kanssa.

Todettiin, että Saamelaiskäräjien kanta lupa-alueiden Marraskuun loppu ja Asioiden suhteet osalta on, että niistä olisi kokonaisuudessaan merkittävää haittaa eikä lupia tule myöntää.

Lupa-alue HL2020:0062 Sosialisoitujen Piirien Sijhan Täst Dickhen

Lupa-alue HL2019:0044 Akan unelma

Lupa-alue HL2017:0040 Mennyt aika

Yhteenveto neuvottelun tuloksesta kohdassa 4

Tukes näki, että neuvottelussa on tullut esille tärkeää tietoa kesälaidunalueelle kulkemisen turvaamisen edellytyksistä.

Neuvottelun lopputulemana todettiin, että kyseessä olevalle alueelle kohdistuvien lupien myöntämisen edellytyksenä on, että kulkemiselle ei aiheuteta olennaista haittaa.

Uusi kuuleminen järjestetään mahdollisesti päivitettävien lupahakemusten osalta.

5. Muut esille tulevat asiat

6. Seuraavan neuvottelun ajankohdan toteaminen ja sisällöstä sopiminen

7. Tilaisuuden päättäminen

Puheenjohtaja kiitti hyvästä keskusteluhengestä ja päätti neuvottelun klo 12:15.

Terho Liikamaa
Tukes, puheenjohtaja

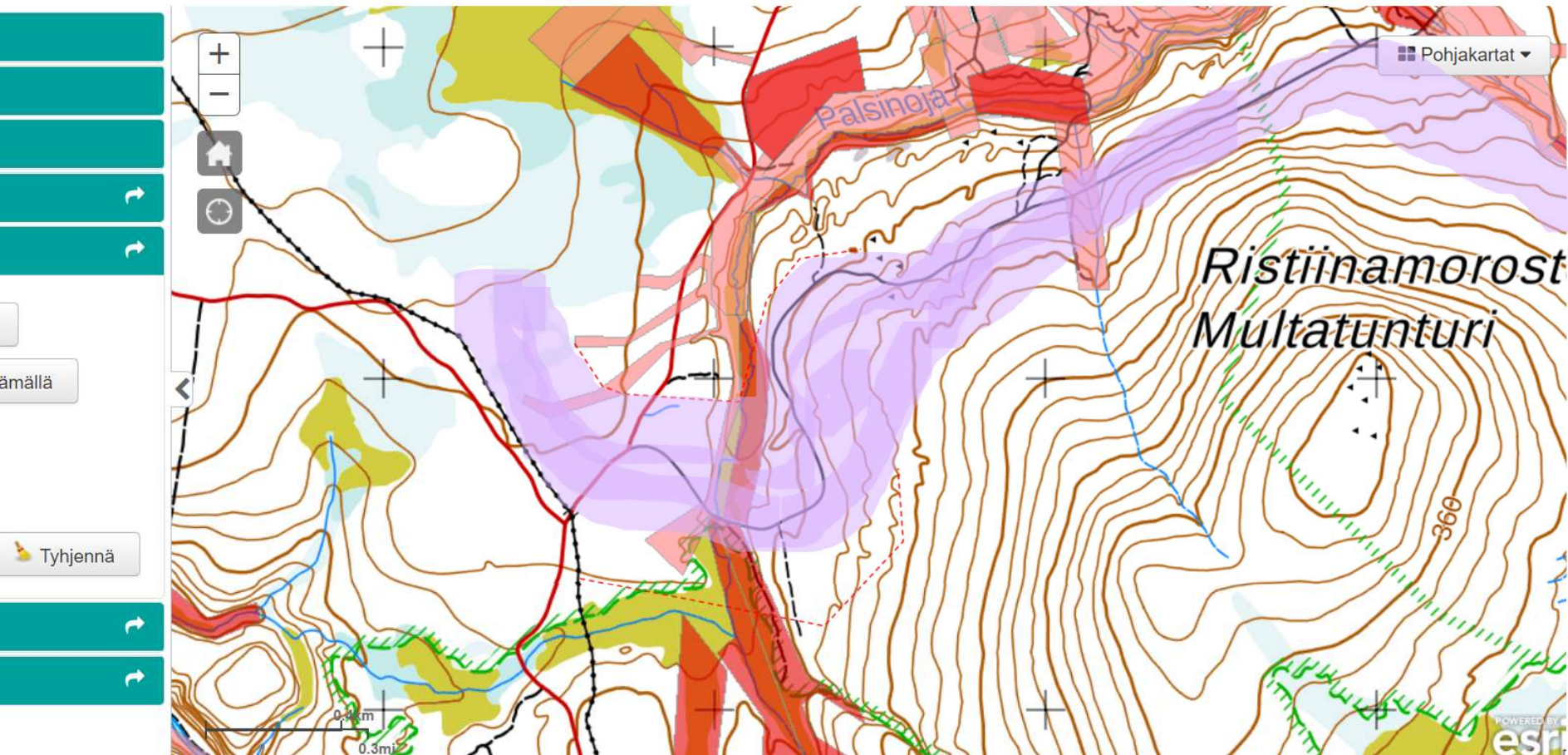
Leo Aikio
Saamelaiskäräjät, II varapuheenjohtaja

Pöytäkirjan laati vs. ympäristösihteeri Tiina Lovisa Solbär.

Kaivosrekisterin karttapalvelu

Tietoa kaivoslain mukaisten hakemusten ja päätösten alueista, Pohjakartat © Maanmittauslaitos

Ohjeet Palaute Kaivostoiminta



Porojen kuljetusreitti (violetti) Juurakkomaan erotusaitaan Palsinojan alueella. Reittiä on länsiosassa rajattu korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun mukaisesti ja se on esitetty suuntaa antavasti. Maalauksessa on teknisistä syistä johtuvaa epätasaisuutta.

Lähteet: Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun rajaus ja suullinen tiedonanto Ivalon paliskunnan poroisäntä Ari Kustulalta 4.5.2022.